

De Kerkeindsche Heide Route

Wandelzoekpagina

Lengte

19 km

Start- en eindpunt

Trappistenklooster
Koningshoeven
Eindhovenseweg 3
5056 RP Berkel-Enschot

Openbaar vervoer

 Bus 141 Bravo/Arriva
Tilburg - Best, Bushalte Abdij
Koningshoeve,
Eindhovenseweg 3, 5056 RP
Berke-Enschot. Hier is het
startpunt.

Parkeren

- Parkeerplaats Abdij
Koningshoeve,
Eindhovenseweg 3, 5056 RP
Berke-Enschot.
- Sint Jansplein 3, 5066 AR
Moergestel. Hier kun je
instappen op de route bij
KNP38.

Horeca

- **Trappistenklooster
Koningshoeven**
Eindhovenseweg 3
5056 RP Berkel-Enschot
- **cultureel centrum Den
Boogaard**
Sint Jansplein 5
5066 AR Moergestel
- **café De Veerkes**
Sint Jansplein 3
5066 AR Moergestel
- Café Bij Wout, Sint Jansplein
7, 5066 AR Moergestel.

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

13-06-2024

Hart van Brabant

Deze rondwandeling in het Hart van Brabant heeft als vertrek- en eindpunt de Trappistenabdij Onze Lieve Vrouw van Koningshoeven in Berkel-Enschot. De route voert vanaf de trappistenabdij door het buitengebied van Berkel-Enschot door het bosgebied van de Kerkeindsche Heide langs Landgoed de Kluizenaar. Door open landbouwgebied gaat de route naar het buurtschap Vinkenbergh en Zelt. Na overstek van de A58 wandelen we langs de oostkant van Moergestel door het Moergestels Broek langs de Reusel noordwaarts. langs Moergestel. We volgen het jaagpad langs de Reusel en slaan linksaf westwaarts langs het Putven. Dan gaat de route verder rond het Berghof Galgeven. Op het laatste traject wandelen we langs Knooppunt De Baars terug naar de Trappistenabdij Koningshoeven, waar het proeflokaal een prima gelegenheid biedt om met een authentiek Trappist La Trappe biertje na te genieten van deze rondwandeling.

Routebeschrijving verloopt via knooppunten van het Wandelrouten netwerk VisitBrabant:
20 - 21 - 10 ..... 7 - 4 - 8 ..... 36 - 37 - 39 - 77 - 1 - 76 ..... 78 - 79 - 17 - 16 - 14 - 12 - 11 - 95 -
96 - 3 - 63 - 97 - 87 ..... 70 - 20

Routebeschrijving

1 Vertrekpunt van de rondwandeling is de Trappistenabdij Abdij Onze Lieve Vrouw van Koningshoeven (1). We wandelen over het voetpad langs de drukke Eindhovenseweg richting Moergestel tot in de bocht bij het wegkruis, waar we oversteken en het fietspad vervolgen voorbij Vleesveeboerderij Broeders tot bij KNP21. We slaan rechtsaf de Pijnendijk in en vervolgen het pad rechtuit langs de omheining rond het open landbouwgebied van de trappistenabdij. Op de kleine parkeerplaats gaat onze route bij KNP10 rechtsaf langs de sluitboom met infopaneel, dat het Kampeerbos De Rendierhoeve aangeeft. We komen hier in het bosgebied van de Kerkeindse Heide (2). We volgen het eerste pad aan de linkerkant en lopen dit bospad helemaal uit tot op de T-splitsing, waar we rechts aanhouden. Aan het einde linksaf de Herstalsedijk op tot op de volgende kruising van bospaden. Aan de rechterzijde geven twee markante steenzuiltjes aan dat we hier aan de toegang staan van het bosperceel van Landgoed De Kluizenaar (3). Hier slaan we rechts af en volgen we de groengele markering verderop naar links door het bos tot we op een brede zandweg uitkomen bij KNP7. Linksaf vervolgen we de zandweg tot KNP4. De route gaat nu linksaf door het bosgebied met enkele kleine klimmetjes naar KNP8, waar we opnieuw op de Herstalsedijk uitkomen. Rechtsaf door open landbouwgebied wandelen we tot aan een bomenrij aan de linkerkant, waar we linksaf de grasbaan volgen langs die bomenrij. De grasbaan komt uit op het asfalt van de Pijnendijk.

2 Op de Pijnendijk naar rechts en het eerste onverharde pad (Heistraat) linksaf. Dit karrespoor volgen we tot we bij KNP90. De route gaat hier rechtsaf. Aan het einde van dit met bomen omzoomde pad (Lappestraatje) bereiken we de Heuvelstraat en wandelen we 50 meter naar links. We steken over naar rechts en slaan de Klein Locht in. Aan het einde van de Klein Locht komen we op de Broekzijde, die we schuin naar links oversteken en de Zelt inslaan. Op de Y-Splitsing bij KNP36 houden we links aan en volgen de Masperstraat

met aan onze rechterzijde zicht op het Moergestels Broek (4). We wandelen de Masperstraat helemaal uit tot op de T-splitsing met de Aboomsestraat bij KNP37. De route gaat linksaf en op de Vinkenberg aangekomen bij KNP39 gaan we rechtsaf. Na het viaduct over de A58. Verderop komen we langs KNP77 aan de beeldbepalende standerdmolen van Moergestel (5). We slaan rechtsaf over de Scheerman en met de bocht naar links langs de natuurbaan komen we aan KNP1. Bij KNP1 wandelen we rechtsaf richting KNP76 langs het Geografische Middelpunt van de BeNeLux. Aangekomen bij de stuw en KNP76 volgen we naar links het jaagpad op het dijkje van de Reusel. NA 500 meter steken we naar links doot slaan we linksaf om door te steken door het steegje Het Brieltje. Langs het kerkhof komen we uit op Bosstraat, die we rechtsaf inslaan. De Bosstraat gaat over in de Postelstraat. Bij het monumentale pand van de voormalige pastorie gaan we linksaf door het onopvallende Pastoorspaadje tussen een aan weerszijden omzoomde beukenhaag. Dit kerkpadje mondt met een bocht naar rechts uit op het St. Jansplein bij KNP78 naast de R.K. Parochiekerk St. Jans Onthoofding (7).

3 Op het St.Jansplein zijn een aantal horecagelegenheden voor een pauzemoment. Vanaf KNP78 gaat de route naar rechts door de Raadhuisstraat tot we aan de brug over de Reusel komen. We passeren het monument ter herinnering aan Generaal-Majoor Colin Muir Barber (8). Bij KNP79 voor de brug over de Reusel gaan we linksaf en volgen het jaagpad op het dijkje langs de Reusel. Zo bereiken we bij KNP17 de brug aan de Waterhoefstraat en slaan linksaf. De klinkerweg leidt langs de sportterreinen van voetbalclub Audacia en honk- en softbalvereniging Roef tot we na goed 500 meter op de Oisterwijkseweg uitkomen. Hier even naar links en dan rechtsaf de Heukelomsebaan in langs het toegangshek van Landgoed Maria Hoeve. De Heukelomsebaan wordt een breed bospad met fietspad. en langs de omheining van Landgoed Maria Hoeve (9) komen we aan KNP12 bij het Jozef

Frankenpad, waar we linksaf slaan richting KNP11. De gemarkeerde route leidt ons door het bosgebied tot we bij KNP11 uitkomen. We wandelen even naar links om dan rechtsaf achter de sluitboom het natuurgebied rond het Galgeven of Berghven te betreden.

4 Tegen de klok in wandelen we rond dit 30 hectare grote ven. Allereerst passeren we aan de linkerzijde het Keelven en komen vervolgens bij het Galgeven of Berghven (9). We wandelen dicht langs de oever rond het ven en steken 800 meter in het bosgebied door naar een zandweg. We slaan rechtsaf en met de bocht naar rechts komen we in het bosgebied de Brekxsche Hoven van Staatsbosbeheer. De route volgen we rechtuit langs KNP95 tot we KNP96 bereiken. Na KNP96 nog even rechtdoor langs een voormalige stortplaats van de Gemeente

Tilburg en bij KNP3 komen we uit op de Baksevenweg. We steken het asfalt over en blijven op de zandweg tot we voorbij KNP63 verderop KNP97 bereiken. Rechts af wandelen we door het hek en de tunneltjes onder de snelwegen van Knooppunt De Baars worden. Zo komen we bij KNP87 en slaan hier linksaf het smalle voetpadje in onder aan het talud van de snelweg A65. Dit voetpadje voert ons langs een visvijver, De Lange Jan. Aan het einde van dit paadje komen we aan het Wilhelminakanaal en wandelen linksaf onder het viaduct door. We zijn nu bij de ophaalbrug en KNP70. Hier volgen we links het voetpad de trapjes af en langs de huisjes linksaf bereiken we na 500 meter de parkeerplaats van Trappistenabdij Onze Lieve Vrouw van Koningshoeven. Op ons eindpunt is een bezoekje aan het proeflokaal van de abdij een aanrader om er te genieten van een authentiek Trappist La Trappe biertje!

Omgevingsinformatie

1 - Trappistenabdij Abdij Onze Lieve Vrouw van Koningshoeven

Omstreeks 1880 vestigen zich hier monniken van de Abdij Sainte Marie du Mont in Noord-Frankrijk als de situatie in Frankrijk onmogelijk wordt. Abt Dominique Lacaes zendt pater Sébastien Wyart, oud-officier van het leger der Zouaven, naar Nederland waar hij door bemiddeling van zijn oud-strijdmakker Antoine Arts, superior van de Fraters van Tilburg, de Tilburgse textielabrikant Caspar Houben leert kennen. Deze is eigenaar van De Schaapskooi, drie hoeven, die Koning Willem II in 1834 heeft laten bouwen ten oosten van Tilburg. Caspar Houben geeft de drie hoeven in bruikleen af, die in 1881 tot een primitief kloostertje worden ingericht. In de beginjaren is het armoe troef in De Schaapskooi. Maar als Dom Nivardus Schweykart, een brouwerszoon uit München, een bierbrouwerij start, is dit een gouden vondst. De financiële toestand verbetert en het aantal kloosterlingen neemt gestaag toe. In 1891 voldoet Dom Willibrordus Verbruggen de nog uitstaande schuld van f. 9000.- aan Caspar Houben en wordt het klooster tot abdij verheven, die dan 75 monniken telt. De oude Schaapskooi wordt gesloopt en er wordt gestart met de bouw van de nieuwe abdij en kloosterkerk. Begin van de 20e eeuw moeten de monniken door problemen de abdij verlaten en keren later terug. In 1945 kiest de kloostergemeenschap voor het eerst een eigen nieuwe abt gekozen, de voorafgaande abten zijn immers allen benoemd. Gekozen wordt Dom Willibrord van Dijk, die het strenge kloosterleven nieuw leven inblaast zonder de regeltucht te laten verslappen. De huidige Abt is Broeder Isaac Majoor, die zorg draagt voor een gemeenschap met 18 monniken.

2 - De Kerkeindsche Heide

Dit bosgebied ten zuidoosten van Tilburg en grenzend aan Moergestel behoort aan het Brabants Landschap en is vooral bekend om zijn levendbarende hagedis. Op de Kerkeindsche Heide zijn de open, he schrale bermen verdwenen en is het gebied geleidelijk omgezet in een soortenrijk bos met meer structuur. Tegelijkertijd zijn de oude bosbouwkundige patronen met het stramien van paden en bosvakken, met daaromheen brandsingels van berken, uit cultuurhistorische overwegingen

gehandhaafd. Temeer omdat de levendbarende hagedis het juist moet hebben van de heiderijke bermen van de brandgangen. Een deel van de Kerkeindsche Heide wordt door scoutinggroep 'The Challenge' gebruikt al kampeerbos.

3 - Landgoed De Kluizenaar

Dit 14 hectare grote privéterrein De Kluizenaar ligt verscholen in een bosperceel en is eigendom van de Tilburgse fabrikantenfamilie Verschuren. Hier woonde vlak na WOII in 1946 oorlogsvrijwilliger en kamermeester van Churchill, Montgomery, Eisenhower en Prins Bernhard de uit Moergestel komende 'Dutchie' Piet Hermans met zijn familie. Hij werkte op de textiel fabriek van Verschuren-Piron, maar onderhield ook het landgoed in de bossen. De huidige bewoners zijn al meer dan 44 jaar Toon Mentink en Louki Brantjes.

4 - Moergestels Broek

Door het landinrichtingsgebied De Hilver heeft de Reusel weer zijn kronkelende loop terug gekregen en is zuidoostelijk van Moergestel aan weerszijden van de A58 een 107 hectare groot wterbergingsgebied ontstaan met bloemrijke graslanden. De nog aanwezige dotterbloemhooilanden, die door ontginning, ontwatering voor landbouw en kanalisatie van het beekdal zijn verdwenen, hebben zich weer hersteld. Door het maaien en het hooi af te voeren ontstaan schrale en bloemrijke graslanden. De verhoging van de grondwaterstand heeft er voor gezorgd dat het hele gebied weer natter en dus aantrekkelijker geworden is voor de natuur. Bij extreem natte situaties wordt het water opvangen en zo zijn moerassen ontstaan met riet-, zeggen- en ruigtevegetatie met natte graslanden, wilgenbroekbossen en open water. In het waterbergingsgebied, waar Natuurmonumenten samen met lokale boeren en Staatsbosbeheer aan het herstel van de natuur werken, hebben de grutto, Kievit en watersnip hun plek gevonden.

5 - Standerdmolen Moergestel

Het is de enige standerdmolen in Nederland waarvan de constructie van de kast niet gesteund wordt door weegbanden, maar door veldkruisen. Hij staat hier sinds 1852, als C. Roozen vergunning krijgt om de molen hierheen te kunnen verplaatsen. Daarvoor stond de molen in het nabijgelegen Biest-Houtakker. De oudste vermelding van een molen op die locatie dateert al van 1280! De kast van de huidige molen is in aanleg zeer oud en enkele delen dateren uit begin 1600 en de molen is in 1985 en 1992 gerestaureerd. Aan het begin van deze eeuw staat de molen geruime tijd stil en op 3 oktober 2007 zijn de roeden gestreken en is de gietijzeren insteekkop van de houten bovenas verwijderd. In 2009 is een nieuwe 6 meter lange as gegoten door de Nijmeegsche IJzergieterij en in het najaar gestoken. De gietijzeren as is omkleed met de oude, houten bovenas. De 26 meter lange roeden van de firma Derckx zijn in september 2009 gestoken. Begin 2010 is de molen weer maalvaardig.

6 - Geografische Middelpunt van de Benelux

Het geografisch middelpunt van de Benelux ligt in Moergestel aan De Scheerman aan de rand van het Moergestelse Broek in het beekdal van de Reusel. Dit is in 2011 berekend en officieel bevestigd door het Kadaster. De exacte locatie heeft de volgende coördinaten: 51 ° 32 ' 27, 6316' noorderbreedte en 5 ° 11'12,0428' oosterlengte. Deze plek ligt echter in een particuliere tuin aan de Bosstraat. Omdat die locatie onbereikbaar is, heeft men besloten de wegwijzer een paar honderd meter verder te plaatsen. Als symbool is op die plek een metershoge ANWB-paal geplaatst, die als richtingwijzer de afstanden weergeeft naar Brussel (132 km) en Luxemburg (317 km) en Oisterwijk, Heukelom en Moergestel, de dorpen in de directe omgeving. Dit was een teleurstelling voor Chaam die al in 1822 was aangewezen als officieel middelpunt. Een informatiebord geeft alle achtergronden.

7 - R.K. Parochiekerk St. Jans Onthoofding Moergestel

Moergestel heeft al in 1110 een kerkje, dat eerst onder jurisdictie van het Kapittel van Luik staat en later onder de Norbertijnen van Tongerlo. De kerk wordt meerdere malen verwoest en gaat na de 80-jarige Oorlog bij de Vrede van Munster (1648) over in handen van de Protestanten. Vanaf 1690

doet het priesterkoor dienst als raadhuis. In deze periode beschikt Moergestel over een schuurkerk, zoals de meeste dorpen in de Kempen. In 1809 krijgt de parochie haar kerk terug en de gemeente zit dan even zonder raadhuis. Kerk en toren zijn in zeer slechte staat en worden zo goed mogelijk hersteld. In 1880 vindt tenslotte een grote restauratie plaats en tevens een uitbreiding van de kerk onder leiding van architect Carl E.M.H. Weber (1820-1908). In 1932 wordt deze kerk gesloopt, omdat de restauratiekosten zeer hoog zijn, terwijl de kerk bovendien te klein wordt door het groeiend aantal parochianen. Architect Hendrik Willem Valk (1886-1973), een van de belangrijkste architecten van het traditionalisme, ontwerpt de nieuwe kerk die weer tegen de toren werd gebouwd. Deze toren is uit het jaar 1610, maar algemeen wordt aangenomen dat hij van rond 1500 stamt. Het is een voorbeeld van de Late Gotiek, de Kempische Gotiek. Typisch zijn de steunberen die van boven naar beneden steeds smaller toelopen met veel versierende elementen, de rijkversierde klokkenzolder en de versierde ingang. De toren, sinds 1949 eigendom van de parochie, staat op de monumentenlijst. Voor de instandhouding van kerk en toren zijn er grote restauraties gedaan, de laatste dateert van 2000. Voor de kerk is een in het plaveisel aangebracht mozaïek, uitgevoerd in kleurige straatstenen, voorstellend het hoofd van Johannes op een schaal.

8 - Monument Generaal-Majoor Colin Muir Barber

Onder commando van Generaal-Majoor Colin Muir Barber (1897-1964) van de 15th Scottish Infantry Division wordt op 25 oktober 1944 Moergestel bevrijd. Het zijn Luitenant Archie Fletcher en Alex Somerville van de 3e Tank Battalion Scots Guards, die op die dag rond het middaguur als eerste de Reusel bereiken. De brug is opgeblazen en de bewoners van Moergestel gooien van alles in de Reusel om de Schotten te kunnen laten oversteken via een loopbrug. De eerste Churchill-tank blijft in het riviertje steken en de Scots Guards moeten een bruglegger-tank laten aanrukken om voor de oprukkende colonnes een verdere opmars mogelijk te maken. Het is Generaal-Majoor Colin Muir Barber zelf die hier in Moergestel overlegt met zijn staf hoe de colonnes zo snel mogelijk door de nauwe straten van dit dorp geleid kunnen worden naar Biest-Houtakker, Oisterwijk en Tilburg. Maar door de grote hoeveelheid voertuigen komt het verkeer muurvast te zitten. De snelle opmars komt tot stilstand en Oisterwijk kan pas de volgende dag bevrijd worden en Tilburg weer een dag later. Deze bronzen sculptuur van de statige gestalte van de 2,03 m grote Generaal-Majoor Colin Muir Barber gekleed in Schotse rok staat symbool voor de bevrijding van Moergestel.

9 - Landgoed Maria Hoeve

Achter een monumentale smeedijzeren toegangshek ligt Landgoed Maria Hoeve, vernoemd naar de jong overleden dochter van Henri Witlox (1861-1934) en zijn vrouw Maria Bressers, een tante van Mies Bouwman. Henri Witlox is een welvarend zakenman, leerlooier en suikerfabrikant, die in 1915 de Amsterdamse architect Philip Anne Warners (1888-1952) de opdracht geeft om op het Landgoed De Brake van bijna 8 hectare een villa met dienstgebouwen en een parkaanleg te ontwerpen. De architect tekent een volkomen symmetrisch huis, opgetrokken uit baksteen met bordes en gelegen op een talud. Opvallend zijn de glas-in-loodramen: vier weersgesteldheden zon, regen, wind en sneeuw en zes andere ontwerpen waaronder In strijd tot rust geboren, Anno Domini 1915. Het bospark is later door een tuinarchitect aangelegd waarin de losse elementen, zoals een sparrenbos, een moestuin, een hakhoutbos, gazons en vele rozenperken zijn gebleven. Zo ook de oprijlaan en het voorrijgedeelte met zonnwijzer.

10 - Galgeven of Berghven

Dit 30 hectare grote ven is in bezit van Brabants Landschap. Het is omringd is door heuveltjes. Op een daarvan heeft ooit een galg gestaan en op een andere een windmolen uit 1811, die als volmolen werd benut door Tilburgse textielabrikant Pieter Johannes van den Bergh (1811-1894). Daarom heet dit ven ook wel Berghven. Deze bracht de wollenstoffen vroeger van Tilburg naar Dordrecht om ze daar te vollen. Er was bij de volmolen een kleine nederzetting gebouwd, met enkele vol- en wasinrichtingen, enkele arbeiderswoningen en een kantoortje. Van de nederzetting is niets meer over, op enkele destijds geplante loofbomen na. Ondanks dit alles wordt ook nu nog Kleine

zonedauw, Waterdrieblad en Moerashertshooi in de omgeving van dit ven gevonden. In 2005 heeft men kalkrijk water uit de ondergrond in dit ven gelaten om zo de zuurgraad omhoog te brengen, want het water was levenloos geworden door het vullen van de wol in het verleden.

De Kerkeindsche Heide Route, 19 km

Aangemaakt voor: Charles Aerssens

Copyright Topografische Dienst Kadaster, Emmen